

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Nuoren kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja edistämiseksi kouluilla ja oppilaitoksissa tehtävä verkostotyö on tärkeää, joten nuorisotyön mukana olo opiskeluhoitotyössä pitäisi näkyä ohjelmassa.

Ohjaamojen toiminnan perustana on nuorilähtöisyys ja monialainen yhteistyö. Ohjaamossa nuori aikuinen tulee kohdatuksi kokonaisena, ja palvelujen lähtökohtana on nuoren ilmoittama yksilöllinen tarve. Ohjaamojen toimintaa nuorisotyöllisestä näkökulmasta tulisi vahvistaa, jotta nuorella olisi aikaa ja rauhaa kasvaa omaan tahtiin. Etsivä nuorisotyö myös vahvasti mukana.

Harrastamisen käsitettä tulisi laajentaa, jotta myös nuorten omaehtoinen toiminta mielletäisiin harrastamiseksi (esim. skeittaaminen, kirjoittaminen ja muu luova toiminta). Etsivä harrastustoiminta ja etsivä kulttuurinen nuorisotyö -käsitteet sekoittuvat etsivään nuorisotyöhön, mikä aiheuttaa hämmennystä

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

”Etsivä kulttuurityö ohjaavana työtteenä osana opiskeluhoitoa ja Ohjaamo-toimintaa...”

Etsivä nuorisotyö käyttää monipuolisia menetelmiä (kuten taidetta, musiikkia ja liikuntaa) asiakastyössä, joten etsivä kulttuurityö omana toimintamuotona kuulostaa päällekkäiseltä toiminnalta.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Osallisuus on nuorisotyössä koko toimintaa läpi leikkaava asenne. Nuoria motivoidaan omaan pystyvyyteen ja toimijuuteen, ja nuoren oman äänen vahvistamiseen tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Nuorten kanssa toteutetut erätaukokeskustelut voisivat olla yksi menetelmä nuorten kuulemiseen.

Ankkurin ja nuorisotyön yhteistyötä ei ole mainittu ohjelmassa.

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

Ohjelmassa on kuvattu kunnallinen nuorisotyö perusnuorisotyönä, joka on nuorten vapaa-aikaan sijoittuvaa toimintaa. Ohjelman laatijoilla on ollut kovin suppea käsitys nykyisestä kunnallisesta nuorisotyöstä.

Kunnallisen osaamiskeskus Kanuunan puitteissa on nuorisotyötä kehitetty tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhteistyössä kuntien ja työntekijöiden kanssa. Nuorisotyöhön on laadittu nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS tai vastaava asiakirja), jossa määritellään nuorisotyön toimintamuodot ja niiden kasvatukselliset tavoitteet sekä toiminnot ja työkalut. Nuorisotyöllä on myös omat valtakunnalliset laatukriteerit, joiden kautta toimintaa kehitetään. Kuntien nuorisotyössä tehdään monipuolista ja monialaista kasvatustyötä sekä laajaa verkostoyhteistyötä niin paikallisesti, seudullisesti kuin valtakunnallisesti.

Kaupungin strategia määrittelee myös nuorisotyön toiminnan suunnan ja tavoitteet. Yhteistyötä tehdään eri tahojen kanssa, ja monipuolisia nuorisotalon verkostoja tarvitaan toiminnan kehittämiseksi. Valtakunnallista toimintaa on jo olemassa, joten aluekoordinaatio ei toisi mitään merkittävää lisäarvoa nuorisotyöhön. Tällaista aluekoordinaatiota ei ole liikunta- ja kulttuuritoimissa.

Nuorisotyöstä kerätään tietoa erilaisin menetelmin ja erilaisiin järjestelmiin, joiden käyttöönotosta kunnat päättävät itse. Ohjelmassa mainitaan tiedolla johtamisen vahvistaminen, jonka edellytyksenä on maksuttoman nuDo-järjestelmän käyttöönoton. Hämeenlinnassa kyseinen järjestelmä on käytössä, mutta siinä on vielä paljon kehitettävää.

Painopisteet nuorisotalon valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

-

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisotalon eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

-

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Ohjelmaan on kerätty nuorten tilanteesta laaja katsaus eri toimialoilta. Liikunta- ja kulttuuritoimet ovat saaneet näkyvän osan toimenpiteissä, mutta nuorisotyötä ei juurikaan mainita koreissa ja toimenpiteissä. Nuorisoalan ammattilaisten osaamista väheksytään ja valtion taholta halutaan ohjata vahvemmin kuntien toimintaa.

Toimenpiteistä nousee paljon hyvää, mutta niiden toteuttaminen vaikuttaa jäsentymättömältä ja epämääräiseltä. Selkeätä visiota ja tulevaisuuteen suuntaavaa ennalta ehkäiseviä toimintoja kaivataan. Kuntien talous ja nuorten määrän väheneminen sekä maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvät asiat haastavat resurssien riittävyyden.

Hiltunen Mervi
Hämeenlinnan kaupunki - Nuorisopalvelut